

Domáci glasovi

Stev.123

Lienz, torek 25.junija 1946.

Leto 2.

KAM BI SE IZSELILI

Možnost, da bi se v doglednem času zavezniki umaknili iz Avstrije ali Italije, ali iz obeh, nam vzbuja misel: Kaj bo pa takrat z begunci?

Prepričani smo, da nas zavezniki ne bi prepustili na milost in nemilost Avstrijcev, ki bi nas najrajsjivse potopili v žlici vode, marveč da bi pred svojim odhodom preskrbeli za nas kje nove domovine, če se doma še ne bi razmere tako uredile, da bi se mogli vrniti tja.

O naselitvi emigracije, ne samo naše, ampak tudi drugih, časopisi vedno kaj poročajo. V zadnjih številkah smo nekaj tega tudi mi objavili, več bomo pa še v prihodnjih. Toda ko človek stopi v stik z oblastmi dotične države, vedno pride do zaključka, da ni še nič realnega. Tudi UNRRA je po Italiji dala zadnje čase razglase s pozivi za prijavo vselitve v to ali ono državo, zlasti v Južno Ameriko. Zanimivo pa je to, da se vsi ti razglasi začenjajo s sledečim stavkom: "Edina možnost selitve je za sedaj takozvano posamezno emigriranje, kar pomeni, da gre vsak na svoj riziko." Tako navaja razglas v prvi točki postopek za emigriranje posameznikov v tiste dežele, kjer imajo begunci že sorodnike, ki so pripravljene vzeti jih k sebi. V drugi točki pa navaja dežele, ki sprejmejo posameznike, tudi če tam nimajo sorodnikov. Kot take zemlje našteva južno-ameriške države Kolumbijo, San Domingo in Venezuelo. Izrecno pravi razglas, da pa tudi za te dežele ni nobenih določil, po katerih bi se ljudje sprejemali, temveč, da se bo vsaka prošnja reševala individualno.

Tistim, ki imajo kje kake sorodnike, seveda ne moremo briniti, da bi se prijavili za tja, če bi jim bila s tem omogočena ugodna naselitev, za vse druge pa je zaželjena skupna naselitev in ne, da bi nas priložnostno raztepli po svetu.

Naš predstavnik dr.Miha Krek nam v tem oziru piše (15.maja): "Vprašanje naselitve naše emigracije se kljub prizadevanju ne premakne z mrtve točke. Vse moje prizadevanje gre namreč za tem, da bi se nekam naselili skupno vsi slovenski begunci. Težave, ki pri tem nastajajo, pa so ogromne: transportni stroški, stroški začetnih investicij itd. Poskušal sem Paragvajem, pa so se pogoji izkazali kot nesprejemljivi. V razgovorih sem z Bolivijo. Janez Hladnik pa mi je sporočil, da bil bili zelo ugodni pogoji v Ekvadorju. Pred leti že je salezijanec Dioniz Vrhovnik pisal v "Obisku" o novi Sloveniji, ki naj bi tam nastala. Stopil sem sedaj tudi s tamošnjimi ljudmi v zvezo. Sem v stiku tudi z Vatikanom, od-koder dobivam tudi informacije.

Rad bi namreč dosegel to, da bi imeli Slovenci dotlej, ko bo kaka mednarodna organizacija resno zagrabila problem emigracije, že do neke mere to stvar urejeno, tako da bi tedaj lahko rekli: "Mi smo si to in to že pripravili in uredili. Prosimo, da nam samo omogočite skupni prevoz in naselitev." - Koliko mi bo to uspelo, bo pokazala bližnja bodočnost."

25. maja pa je dr. Krek pisal:

"Vedno več je izpraševanj o preselitvi in stalni naselitvi naših beguncev. Vedno bolj z vznemirjenjem se sprejemajo vse tozadevne prijave raznih zavezniških funkcionarjev. Zato se mi zdi potrebno, da

vsem taboriščem, pa tudi skupinam, ki bivajo izven taborišč, pojasnim naslednje:

"Že približno eno leto Socijalni odbor skrbno zasleduje in preiskuje možnosti, kako bi se za begunce organizirali nove življenjsko eksistenco v slučajju, da bi se možnost povratka domov zaprla. Ker je slovenskih beguncev v Avstriji in Italiji okrog 15.000 in ker se je naselitev v Evropi pokazala za malo verjetno, je preselitev in začetek novega življenja v zvezi z ogromnimi izdatki, katerih nobena posebna inicijativa ne zmore. Poleg tega je promet zelo omejen in doslej ni bilo nobenih možnosti za preselitev preko morja v večjih množinah.

Obrnili smo se skoraj na vse južno-ameriške države, na zastopnike angleških dominijonov in naše ljudi v Združenih državah, naj nam pošljejo informacije, kakor hitro se bodo pokazale kake konkretne možnosti za sprejemanje emigrantov v poedinah državah.

Edini upoštevanja vreden predlog smo doslej dobili iz Bolivije, kjer bo po kakem pol leta vlada želela dobiti kakih 50.000 novih naseljencev, ki jih želi naseliti kompaktno kot poljedelsko kolonijo, v kateri bi potem imeli možnost življenja in dela tudi obrtniki in drugi stanovi v odgovarjajočem številu.

Vemo za predloge in govorice o možnosti naselitve v drugih državah kakor n.pr. Venezuela in Paraguaj. Pa doslej ne moremo reči, da so informacije glede teh držav v kakršnem koli oziru zadovoljive.

Zasebno smo tudi izvedeli, da se je o tem problemu govorilo v socialnem odseku UNO, da se Amerika in Anglija zavzemata za človečansko rešitev tega vprašanja, da pa bodo odločitve verjetno padle šele v jesenskem zasedanju.

V zvezi smo tudi s papeško pomožno pisarno, ki je osnovala odsek za pomoč emigrantom, in jo prosili, da nam da na razpolago svoje informacije in da nas podpira pri premagovanju raznih ovir, formalnega in materijelnega značaja.

Priporočamo, da se naši begunci zanimajo za vsako možnost preselitve in naselitve, da pa tisti, ki nimajo posebnih razlogov in zvez, povedo na morebitna vprašanja, da še želimo vsi Slovenci v slučaju potrebe preseliti skupno in da akcijo za preselitev vodi Socijalni odbor v Rimu. - Vsekakor sodim, da bi morebitna preselitev postala resna šele proti koncu tega leta."

Dodatno nam je še sporočil, da iz dejstva, da vodi s prekomorskimi državami razgovore o naši preselitvi, vsekakor ni rečeno, da se bome tja tudi res selili. Takole zaključuje: "Pazimo, da se ne bi prenačili in da se ne bi po nepotrebem še bolj oddaljevali od domovine, pa tudi, da ne bi kake koristne prilike zamudili. Vse to pa seveda ne izključuje, da si nebi tudi vsak sam pomagal k novemu življenju, če ima zase svoje osebne predpogoje, zlasti če ima sorodnike, prijatelje in dobrotnike v svobodnem svetu.

Tistim, ki imajo svojce še v domovini in skrbe, kaj bo z njimi, če se bodo morali preseliti in onstran organizirati novo eksistenco, sporočam tole:

Kadar bo ugotovljeno, kam se bodo slovenski begunci preselili in ko bodo za preselitev izvršene že vse predpriprave, ko torej begunci torej ne bodo več pomenili za sedanjji režim v Jugoslaviji kake politične težave, bodo prav verjetno tudi svojci naših beguncev mogli dobiti legalna dovoljenja, da gredo iz države v isto emigracijo. Zadnji čas smo ugotovili, da so jugoslovanske oblasti že izdale nekaj emigracijskih dovoljenj in potnih listov, Upravičeno torej upamo, da se bo tudi ta boleča težava dala odstraniti. Prosili bomo tudi kako mednarodno humanitarno organizacijo, da nam v tej stvari posreduje. Seveda bo morala ta emigracija biti omejena samo na neposredne svojce in

najbližje sorodnike beguncev.

Kljub temu pa si vendar vsi prizadevajmo, da ostanemo kar moči skupaj in povezani!"

Kaj nudi Brazilija emigrantom

Svicarski centralni urad za pomoč beguncem izdaja dvakrat mesečno poseben časopis, v katerem poroča in objavlja vse vesti, ki so v zvezi z begunci in ki bi begunce morebiti zanimale. V tem časopisu objavlja tudi ponudbe oziroma pogoje, pod katerimi so različne države pripravljene naseliti evropske begunce na svojih ozemljih. Tako beremo v majski številki tega lista o ponudbi Brazilije, ki je posebnemu odboru za begunce sporočila sledeče:

"Braziljska delegacija je proučila položaj tistih beguncev, katere bi bilo mogoče naseliti v Braziliji. Brazilski zakon o priseljevanju je nov, sprejet je bil v lanskem septembru, in določa med drugim, da so naseljenci lahko dvojni, prostovoljni in določeni.

Begunce bi morali uvrstiti med emigrante, ki jih zakon označuje kot določene, v nasprotju z prostovoljnimi emigranti. Prostovoljni so seveda tisti, ki gredo v Brazilijo iz lastne pobude in na lastno odgovornost. Kar pa se beguncev tiče - ki bi jih država sprejela kot določene emigrante - bi ob njihovem prihodu braziljske oblasti uredile za njihovo preskrbo posebne "hotels d'immigrants" (gotovo to niso hoteli za emigrante, temveč bolj verjetno posebna tabo-rišča), dokler jih ne bi razposlali v predele poljedelskih kolonij ali industrijska področja.

Glavni pogoj, ki ga zakon določa za vse emigrante, prostovoljne ali določene, je, da so bodisi poljedelci, bodisi tehniki ali strokovni delavci. Sveda ne sme noben emigrant se osamosvojiti ali ustanoviti trgovino, ali pa sprejeti drugo zaposlitev v mestu. Begunec se mora, kot določa zakon, držati svojega dela obvezno za določen čas. Ne sme podvzeti ničesar drugega kot tisto, za kar je bil sprejet. To je tudi zato, da se prepreči koncentriranje beguncev v mestih, ki so že itak preobljudena s tujci. Begunci ne morejo biti izvzeti od te splošne odredbe.

Čeprav imajo prednost pri priseljevanju Portugalci, bodo sprejeti tudi Italijani in različne skupine Rusov, Špancev, Nemcev, Avstrijcev, Poljakov in Romunov, ker je dovolj prostora za vse in ker se povsod čuti pomanjkanje delovnih moči. Begunci bodo našli v Braziliji socialno zakonodajo, ki je priznana, kot ena najbolj naprednih na svetu.

Sprejeli in izbrali bodo begunce častniki tehnične emigracije, katerim določa zakon njihov delokrog, in predstavniki zdravstvene službe. Prednost bodo imele n.pr. družine z najmanj 3 osebami, ki so že zmožne dela in v starosti od 15 do 50 let. Zakon pa predpostavlja določene pogoje, ki se tičejo telesnih in higijenskih pogojev, pa tudi socialnega položaja in strokovne izobrazbe beguncev.

Poljedelske kolonije, kamor bi naselili begunce, se nahajajo v manj obljudenih predelih, predvsem na jugu in na osrednji planoti, kjer je podnebje milo in toplo kakor v Italiji in drugih sredozemskih deželah, torej ugodno za Evropejca. Te kolonije se ustanovijo z razdeljevanjem zemlje, ki je bodisi najeta, bodisi prodana. Pogoji za plačevanje so izredno ugodni. - Od te zemlje se daje Braziljcem v najem 30%, ostanek pa je razdeljen med tujce.

Brazilija bi mogla sprejeti 100 do 200 tisoč emigrantov letno. Ob prihodu bi bili nastanjeni v posebnih prostorih, pozneje pa postopa-

ma poslani v notranjost po načrtu, ki bi bil že prej podrobno izdelan. Begunci, ki so voljni in zmožni nam pomagati pri naselitvi in izkoriščanju naših naravnih virov, predvsem mladi in možje z izkušnjami, bodo dobrodošli in bodo v svoji novi zaposlitvi našli tolažbo, da bodo lažje pozabili trpljenje, ki so ga prestali v Evropi."

==:==

POŠTNI PROMET Z INOZEMSTVOM RAZŠIRJEN. Od 24. junija naprej je dovoljeno pošiljati iz Avstrije v inozemstvo in obratno sledeče: pisma, trgovska pisma, vzorčne pošiljke in zavitke do največ 500 gr ter dopisnice ali karte z ali brez slike. Vse te pošiljke so lahko priporočene. Poština za pisemske pošiljke iz Avstrije v inozemstvo znaša: a) za pisma do 20 gr 60 grošev, za vsakih nadaljnih 20 gr 35 grošev več; b) dopisnice in karte 35 grošev; c) trgovska pisma 8 grošev za vsakih 50 gr, najmanjša tarifa (za pošiljke do 350 gr) je 60 grošev; d) vzorci 8 grošev za vsakih 50 gr, najmanjša tarifa (za pošiljke do 100 gr) je 20 grošev; e) zavitki 35 grošev za vsakih 50 gr, najmanjša tarifa (za pošiljke do 150 gr) je 110 grošev; f) priporočnina znaša 100 grošev. - V paketih ni dovoljeno pošiljati: živila, ki so avstrijskega izvora (razen kvasa), strelno orožje, meči, bajoneti in drugo orožje vseh vrst, eksplozivni in lahkovnetljivi predmeti, strupi, opojne pijače, žive živali (razen čebel) in lahko pokvarljivi predmeti. - V prometu z Nemčijo ostane vse pri starih predpisih. - V zvezi s tem opozarjamo, da znaša torej odslej naprej poštna tarifa za pisma v inozemstvo 60 grošev, ne več 50, kot je bilo doslej, za dopisnice pa 35 grošev in ne več 30 kakor doslej.

PRAVOSLAVNI ŠKOFEJE OBTOZUJEJO PATRIARHA. Angleški katoliški list "The Universe" od 31.5.1946 piše: "V Monakovem je bilo zborovanje škofov ruske pravoslavne cerkve, ki žive izven Sovjetske zveze. Udeležilo se ga je 26 škofov, ki so obtožili moskovskega patriarha Alekseja, ki je dopustil, da je Cerkev postala orodje rdeče propagande. Nadalje so izjavili, da je patriarh kriv prikrivanja resničnega

stanja Cerkve v Rusiji, in so ga tudi obsodili. Škofje so prišli iz raznih držav, med drugim tudi iz Združenih držav in Kanade. Odločno so zavrnilo patriarhov poziv, naj bi se združili z njim. Izjavili so: "Nemogoče je, da bi se odzvali temu klicu med tem, ko se pravoslavna duhovščina nahaja v nenaravni zvezi z brezbožno vlado, ruska Cerkev pa je oropana prave svobode." Če pa komunistična vlada želi pokazati prave voljo, naj najprej izpusti duhovnike iz zaporov in koncentracijskih taborišč. - Poročajo tudi, da je pravoslavna Cerkev izven Srbije se ločila od svojih voditeljev, ki so pod komunističnim gospodstvom v Jugoslaviji."

NOVA ODREDBA ZA PROMET Z NAHRBTNIKI. Urad za prehrano na Dunaju je na svoji seji 21. t. m. sklenil sledeče: Od nedelje 23. junija t. l. dalje imajo vsi varnostni organi strog nalog preprečiti promet z nahrbtniki. Zato bodo na vseh postajah, glavnih cestah in cestnih križiščih kakor tudi v oddelkih za prtljago potnikov oblasti izvajale strogo kontrolo. Prebivalstvo v mestih naj zato opusti vsako samovoljno preskrbovanje živeža in pa vožnje z vlakom v ta namen, ker bo moral vsak tak potnik biti pripravljen na to, da ga bodo varnostni organi že med vožnjo iz razlogov javne varnosti ustavili. - Opozarjamo vse taboriščne, naj upoštevajo gornjo odredbo, ker bodo oblasti, oziroma že izvajajo ta odlok in strogo preiščejo vsakega, ki nosi kaj v nahrbtniku.

UMRL JE v Milanu begunec Janez Borštnik, doma izpod Rakovnika pri Ljubljani. Podlegel je dolgotrajni in težki bolezni. Njegov brat živi v Serviglianu.